

**UDHËZIM**  
**Nr.4, datë 10.4.2008**

**PËR KRITERET TEKNIKE TË KLASIFIKIMIT TË KULLOTAVE E LIVADHEVE DHE  
PROCEDURAT PËR DHËNIEN E TYRE PËR KULLOTJE E KOSITJE BARI**

Në mbështetje të pikës 4 të nenit 102 të Kushtetutës dhe të neneve 6 dhe 15 të ligjit nr. 9693, datë 19.3.2007 “Për fondin kullosor”, Ministri i Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave, miraton udhëzimin si më poshtë:

**KREU I**  
**KRITERET TEKNIKE PËR KLASIFIKIMIN E KULLOTAVE E LIVADHEVE**

1. Klasifikimi i kullotave e livadheve bëhet sipas kriterëve teknike dhe përdoret:

- a) gjatë përgatitjes dhe miratimit të planeve të mbarështrimit e inventarizimeve;
- b) në procesin e mbajtjes dhe të përditësimit të regjistrit të kadastrës së kullotave;
- c) për dhënie e tyre për kullotje e kositje nëpërmjet lidhjes së kontratave të qirasë me përdoruesit;
- ç) për dhënie e tyre në përdorim sipas dispozitave të nenit 17 të ligjit nr.9693, datë 19.3.2007 “Për fondin kullosor”, nëpërmjet pajisjes me leje të veprimtarisë që do të ushtrohet.

2. Në përputhje me kohën e përdorimit, kullotat e livadhet klasifikohen në verore dhe dimërore, sipas këtyre kriterëve:

2.1. Sipas ndarjes gjeografike të territorit të vendit:

- a) krahina malore veriore;
- b) krahina malore qendrore;
- c) krahina malore jugore;
- d) ultësira bregdetare.

2.2 Sipas shtrirjes së kullotave dhe livadheve në lartësi mbi nivelin e detit

2.3 Sipas tipit të vegjetacionit dhe përbërjes së bimësisë së kullotave e livadheve, të përcaktuara në manualin e mbarështrimit

3. Kullota verore cilësohen ato pjesë të fondit kullosor që ndodhen në lartësi të caktuar mbi nivelin e detit dhe shtrihen në ndarjet gjeografike të përmendura në pikën 2.1 të këtij udhëzimi dhe konkretisht:

3.1 Krahina malore veriore, mbi 600 m lartësi, me periudhë vegjetacioni gjatë verës dhe me kohë përdorimi gjatë muajve qershor-tetor. Si të tilla klasifikohen kryesisht kullotat e livadhet e Malësisë së Madhe, të Tropojës, Krumës, Shishtavecit, Çajës, Korabit, Lumës e Lurës.

3.2 Krahina malore qendrore, mbi 800 m lartësi, me periudhë vegjetacioni gjatë verës dhe me kohë përdorimi gjatë muajve qershor-tetor. Si të tilla klasifikohen kryesisht kullotat e livadhet e Malit me Gropa, Polisit, Librazhdit, Lenies, Shenepremtes, Grabovës, Pogradecit, Malit të Thatë, Rungajës, Ostrovicës, Voskopojës e Gramozit.

3.3 Krahina malore jugore, mbi 1000 m lartësi, me periudhë vegjetacioni gjatë verës dhe me kohë përdorimi gjatë muajve qershor-tetor. Si të tilla klasifikohen kryesisht kullotat e livadhet e Radomit, Dhëmbelit, Nemërçkës, Trebeshinës, Shëndëllisë, Malit të Gjerë, Çajupit, Zagorisë, Lunxhërisë, Progonatit, Sinanajt e Kulmakut.

3.4 Ultësira bregdetare. Kullota me kohë përdorimi gjithëvjetore

4. Kullota dimërore cilësohen ato pjesë të fondit kullosor që ndodhen në lartësi të caktuar mbi nivelin e detit dhe shtrihen në ndarjet gjeografike të përmendura në pikën 2.1. të këtij udhëzimi dhe konkretisht:

4.1 Krahina malore veriore, nën 600 m lartësi, me periudhë përdorimi fundi i vjeshtës, dimër e pranverë.

4.2 Krahina malore qendrore, nën 800 m lartësi, me periudhë përdorimi fundi i vjeshtës, dimër e pranverë.

4.3 Krahina malore jugore, nën 1000 m lartësi, me periudhë përdorimi fundi i vjeshtës, dimër e pranverë. Si të tilla klasifikohen kryesisht kullotat e livadhet e rretheve: Vlorë, Sarandë, Delvinë, Gjirokastrë e Tepelenë.

4.4 Ultësira bregdetare. Kullota me kohë përdorimi gjithëvjetore.

**KREU II**  
**PROCEDURAT E DHËNIES PËR KULLOTJE DHE KOSITJE BARI**

1. Dhënia e kullotave e livadheve për kullotjen e bagëtive e për kositje bari bëhet sipas treguesve teknikë të planeve të mbarështrimit të kullotave, kur ky plan:

a) është i miratuar në përputhje me nenin 14 të ligjit nr.9693, datë 19.3.2007 “Për fondin kullor” nga drejtoria që mbulon kullotat në Ministri, për një periudhë jo më shumë se 10 vjet.

b) plotëson, në përputhje me ligjin e lartpërmendur, masat për:

i) ruajtjen e ekosistemeve natyrore kullimore dhe zhvillimin e qëndrueshëm të burimeve kullimore;

ii) ruajtjen dhe nxitjen e aftësive prodhuese të kullotave e livadheve;

iii) zbatimin e mënyrave të mbarështrimit të kullotave, në mënyrë të veçantë, për parandalimin e zjarreve, gërryerjes dhe të degradimit të tokës;

iv) ruajtjen e mbulesës barishtore nga mbikullotja dhe mirëmbajtjen e infrastrukturës, veçanërisht asaj ujëmbajtëse;

2. Në përputhje me kërkesat e pikës 1 të këtij kreu, drejtoria përkatëse e shërbimit pyjor, në shkurt të çdo viti, shpall listën e kullotave të gatshme për kullotje e kositje për sezonin përkatës, si dhe sipërfaqet që përjashtohen nga kullotja, sipas dispozitave të nenit 16 të ligjit të lartpërmendur. Për çdo kullotë lista përmban llojin e kullotës, parcelat e nënparcelat konkrete, sipërfaqen, vendndodhjen, kapacitetin kullor të saj, infrastrukturën që e shoqëron.

3. Për marrjen me qira të kullotave e livadheve shtetërore për kullotje e kositje që janë shpallur në listë, në çdo rast, kërkesit (personat fizikë apo juridikë) paraqesin kërkesën me shkrim në drejtoritë përkatëse të shërbimit pyjor:

a) për kullotat verore kërkesa paraqitet brenda datës 10 mars;

b) për kullotat dimërore kërkesa paraqitet brenda datës 10 korrik.

4. Kërkesa përmban:

a) të dhënat e kërkesit, gjeneralitetet, vendbanimin, adresën e saktë, pikën e kontaktit;

b) ekonominë kullimore që kërkohet, numrin e parcelës, sipërfaqen e saj;

c) llojin e bagëtive dhe numrin e krerëve që do të kullojnë;

ç) kohën e përdorimit të kullotës.

5. Bashkëngjitur kërkesës janë:

a) Certifikata veterinare, e cila lëshohet çdo vit nga shërbimi veterinar i rrethit për gjendjen epizootike të fermës së bagëtive;

b) vërtetimi nga komuna/bashkia për vendbanimin dhe numrin e bagëtive që kërkesi ka të regjistruar në pronësi;

c) lista e objekteve që kërkohet të ndërtohen në ndihmë të kullotjes, si: stane, kasolle për blegtorët, mjedis për përpunimin e bulmetit etj. të tilla.

6. Kërkesat për marrjen e kullotave e livadheve për kullotjen e bagëtive në kullotat shtetërore paraqiten në drejtoritë përkatëse të shërbimit pyjor, të cilat i shqyrtojnë dhe i miratojnë sipas radhës:

a) fillimisht plotësohen kërkesat e kërkueseve që janë nga fshatrat më afër vendndodhjes së kullotës apo livadhit;

b) pastaj plotësohen kërkesat e kërkueseve që banojnë brenda territorit të komunës, në afërsi të vendndodhjes së kullotës dhe livadhit;

c) pastaj plotësohen kërkesat e kërkueseve që janë brenda territorit të rrethit dhe që shtegtojnë tufat e tyre në komuna të tjera;

d) së fundi, plotësohen kërkesat e kërkueseve që tradicionalisht janë shtegtues të tufave të tyre nga rrethe të tjera.

Brenda çdo radhe, përparësi kanë fermerët kërkuar që mbarëshojnë një numër më të madh bagëtitsh.

7 a) Procedurat e dhënies në përdorim të përkohshëm me kontratë qiraje deri në tre vjet, për kullotjen e bagëtive në kullota e livadhe shtetërore, zbatohen nga drejtoritë përkatëse të shërbimit pyjor dhe për ato komunale, nga njësitë e qeverisjes vendore.

b) Për dhënien për kullotje deri në 10 vjet, kontrata e qirasë lidhet pasi të jetë marrë miratimi paraprak nga Drejtoria e Politikave të Pyjeve dhe Kullotave në ministri dhe kontrata e qirasë bëhet me akt noterial.

8. Për kullotat dhe livadhet shtetërore, drejtoritë përkatëse të shërbimit pyjor bëjnë miratimin edhe të ndërtimeve të përkohshme; ndërsa për kullotat dhe livadhet komunale, miratimin e ndërtimeve të përkohshme e bëjnë këshillat e komunave/bashkive.

9. Drejtoritë përkatëse të shërbimit pyjor, brenda 15 ditëve pas afateve të përcaktuara në pikën 3 të këtij kreu, marrin në shqyrtim kërkesat dhe miratojnë personat fizikë dhe juridikë që kanë të drejtë të

marrin me qira kullota ose livadhe. Shqyrtimi i kërkesave bëhet në mbledhje të rregullta të drejtorisë, të kryesuar nga drejtori dhe të pasqyruara në procesverbalin e mbledhjes. Shqyrtimi përfundon me marrjen e vendimit për secilën kërkesë. Për kërkesat e pamiratuara, vendimi jep arsyet e mospranimit. Vendimi afishohet pranë drejtorisë përkatëse të shërbimit pyjor.

10. Kërkuesit që nuk i është miratuar kërkesa, mund të ankohet me shkrim te Drejtori i Politikave të Pyjeve e Kullotave në ministri, brenda 10 ditëve nga afishimi i vendimit, i cili i përgjigjet ankimit brenda 15 ditëve nga data e regjistrimit të ankimit në protokoll.

11. Kundër mendimit të drejtorit apo kur ky nuk i përgjigjet ankimit brenda afatit, kërkuesi mund të ankohet në gjykatën e rrethit gjyqësor përkatës brenda një muaji.

12. Pas miratimit të kërkesës, drejtoritë përkatëse të shërbimit pyjor, për çdo subjekt të miratuar përgatisin kontratën e dhënies me qira, sipas kontratës tip që i bashkëlidhet këtij udhëzimi, si dhe hartën e kullotës, në të cilën përfshihen kufijtë e kullotës dhe kufitarët, e cila i bashkëngjitet kontratës.

13. Brenda 10 ditëve nga afishimi i vendimit, kërkuesi i miratuar paraqitet për të firmosur kontratën. Në këtë rast, ai mund të bëjë edhe vërejtje për aspekte të veçanta të kontratës, të cilat zgjidhen me mirëkuptim. Kur kërkuesi nuk paraqitet brenda 10 ditëve, lidhja e kontratës anulohet dhe bëhet njoftimi i tij me shkrim.

14. Në momentin e lidhjes së kontratës, kur ajo nënshkruhet për përdorim të përkohshëm deri në tre vjet, subjekti parapaguan vleftën e plotë për vitin e parë në një këst. Pagimi i kësteve të tjera bëhet çdo vit në të njëjtat afate kohore që datojnë me lidhjen e kontratës.

15. Pas nënshkrimit të kontratës e pagimit të këstit, hartohet procesverbali i marrjes në dorëzim të kullotës dhe të objekteve të infrastrukturës që ndodhen në të (lera, çezma etj.), i cili nënshkruhet nga përfaqësuesi i autorizuar i drejtorisë përkatëse të shërbimit pyjor dhe qiramarrësi. Pas këtij momenti kërkuesi mund të futet në kullotë me bagëti.

16. Për sipërfaqet e kullotave e livadheve që kanë mbetur pakontraktuar, rifillon edhe një herë procedura e dhënies së tyre për kullotje, në zbatim të dispozitave të këtij udhëzimi. Në këtë rast janë të vlefshme dhe shqyrtohen edhe kërkesat që janë paraqitur jashtë afateve të përcaktuara në pikën 3 të këtij kreu.

17. Kur personi fizik ose juridik kërkon të marrë kullotë për ta përdorur për një perudhë 10 vjeçare:

a) kërkesën mund ta paraqesë në çdo kohë;  
b) veç dokumenteve që kërkohen në pikën 3 të kreut II të këtij udhëzimi, kërkesa shoqërohet edhe me një plan investimesh që kërkuesi do të bëjë për përmirësimin e kullotës apo të infrastrukturës së saj, në përputhje me planin e miratuar të mbarështimit;

c) Drejtoria përkatëse e shërbimit pyjor shqyrton kërkesën brenda 15 ditëve, sipas procedurave të përcaktuara në këtë udhëzim dhe ia dërgon për miratim drejtorisë që mbulon kullotat në ministri, e cila duhet të shprehet brenda 15 ditëve nga momenti i depozitimit në protokoll.

ç) Në këtë rast, në kontratën e qirasë cilësohet kërkesa që të realizohen investimet e marra përsipër nga kërkuesi, sipas programimit e kalendarit që është bërë në bashkëpunim me drejtorinë e shërbimit pyjor.

d) Kur kontrata lidhet për kullotje deri në 10 vjet, subjekti në këstin e parë parapaguan tarifën për 3 vjet dhe këstet e tjera i paguan në vitet pasardhëse, në atë datë që është lidhur kontrata.

### KREU III

#### KËRKESAT TEKNIKE TË PËRDORIMIT TË FONDIT KULLOSOR PËR KULLOTJE

1. Ndarja e kullotës ose livadhit për kullotje nga fermeri bëhet në sistem brezash të alternuar, ku përcaktohet radha e kullotjes së tufave në terren me kufij natyrorë të qartë ose me përdorim zhalonash.

2. Madhësia e brezave përllëgaritet në raporte të drejta me kapacitetin dhe ditëkullotjet, në mënyrë të tillë që bagëtia të kullojë në secilën prej tyre jo më shumë se 5-6 ditë.

Rikthimi i tufës në brezin e parë të kullotur bëhet pas 15-20 ditësh.

3. Ndërprerja e kullotjes së brezit bëhet kur lartësia e barit të mbetur pas kullotjes të jetë rreth 4-5 cm.

4. Koha e fillimit të kullotjes përcaktohet në kontratë sipas gjendjes konkrete të bimësisë së kullotës e livadhit:

a) Për kullotjen e bagëtive të imta, kur lartësia e barit të ketë arritur 8-10 cm.

b) Për kullotjen e bagëtive të trasha, kur lartësia e barit të ketë arritur mbi 15 cm.

5. Largimi i tufave të bagëtive nga kullota bëhet kur mbaron periudha e kontraktuar ose kur verifikohet nga qiradhënësi se lartësia e barit në të gjithë sipërfaqen e kullotjes është nën 4 cm.

6. Mërzimi i bagëtive në vatha të lëvizshme nuk lejohet më shumë se 2-3 herë radhazi (ose netë) në të njëjtin vend.

7. Qiradhënësi bën disa sondazhe gjatë periudhës së kullotjes për të mos lejuar asnjë rast të futjes së bagëtive në kullotë mbi kapacitetin kullosor të kontratuar.

8. Kositja e barit në kullota e livadhe lejohet gjatë periudhës kur bari ka vlerën më të madhe ushqyese, atëherë kur 25-30% e bimësisë kryesore të ketë arritur në fazën e lulëzimit. Kullotja në to lejohet vetëm kur të jetë hequr bari i kositur dhe bimët e rivegjetuara të kenë arritur lartësinë mbi 8 cm.

9. Për nevoja të barinjve, qiramarrësi lejohet të mbajë në kullotë derra e shpend me numër të kufizuar dhe 2-3 kafshë ngarkese (aq sa i nevojiten për plotësimin e nevojave për ushqimin e njerëzve që shkojnë me bagëti dhe transportin e ngarkesave). Numri i derrave, shpendëve dhe kafshëve të ngarkesës shkruhen në kontratë dhe mbahen të kontrolluar pranë stanit.

10. Qiramarrësi çdo vit kur kryen pagimin e këstit, bashkëlidhur me mandatpagesën, dorëzon edhe certifikatën veterinare, të cilën e merr nga shërbimi veterinar pranë drejtorisë së bujqësisë së qarkut. Certifikata veterinare i bashkëngjitet kontratës dhe një kopje mbahet në stan për t'ua paraqitur autoriteteve të shërbimit veterinar në rast kontrolli.

11. Qiramarrësit që shkaktjnë zjarre në kullotat dhe livadhet veç detyrimeve financiare që paguajnë për dëmin e shkaktuar, humbasin edhe të drejtën për vazhdimin e mëtejshëm të kontratës.

12. Kontrolli i zbatimit të kërkesave teknike për përdorimin e kullotave dhe livadheve të dhëna me qira personave fizikë dhe juridikë bëhet nga Policia Pyjore.

#### KREU IV PËRFUNDIMTARE

1. Drejtoritë e shërbimit pyjor dërgojnë çdo fund muaji në Drejtorinë e Politikave të Pyjeve dhe Kullotave evidencën për përdorimin e fondit kullosor, formati i së cilës i bashkëlidhet këtij udhëzimi si pjesë e tij.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI I MJEDISIT, PYJEVE  
DHE ADMINISTRIMIT TË UJËRAVE  
**Lufter Xhuveli**